

**Κόμβος Καινοτομίας
για την Ψηφιακή Διακυβέρνηση
GR digiGOV-innoHUB**

**Ενσωμάτωση και προτεραιοποίηση των 17 Στόχων
Βιώσιμης Ανάπτυξης στην τοπική αυτοδιοίκηση**

**Ενότητα 3: Προκλήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και
πολιτικές στο μάκρο-Ευρωπαϊκό πλαίσιο**

Οι προκλήσεις

- ❖ Το σοβαρότερο έλλειμμα βιωσιμότητας και η μεγαλύτερη πρόκληση είναι το οικολογικό χρέος, το οποίο εξαντλείται εξαιτίας της υπερφόρτωσης και της εξάντλησης των φυσικών πόρων, απειλώντας την ικανότητά μας και εκείνη των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις ανάγκες εντός των ορίων του πλανήτη.
- ❖ Σήμερα, η ανθρωπότητα χρησιμοποιεί 1,7 φορές τη δυναμικότητα της γης σε πόρους.

Οι προκλήσεις

- ❖ Η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα απειλούνται ολοένα και περισσότερο από ανθρώπινες ενέργειες.
- ❖ Οι μεταφορές είναι υπεύθυνες για το 27% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην ΕΕ.
- ❖ Η παραγωγή τροφίμων εξακολουθεί να απορροφά σημαντικές ποσότητες νερού και ενέργειας με σημαντικές εκπομπές ρύπων, ρυθμός ο οποίος είναι υπεύθυνος για το 11,3% περίπου των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

Οι προκλήσεις

- ❖ Αν αφεθεί η κατάσταση αυτή στην τύχη της, οι καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του φυσικού κεφαλαίου:
 - Θα επηρεάσουν σοβαρά την οικονομία.
 - Θα μειώσουν την ποιότητα ζωής σε όλο τον πλανήτη.
 - Θα αυξήσουν την ένταση και τη συχνότητα των φυσικών καταστροφών, θέτοντας περισσότερες ζωές σε κίνδυνο.
- ❖ Περίπου το 22,5% του πληθυσμού της ΕΕ βρίσκεται ακόμη σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και το 6,9% των Ευρωπαίων εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρή στέρηση υλικών διαβίωσης.

Προχωρώντας προς μια βιώσιμη Ευρώπη με ορίζοντα το 2030

- ❖ Μετάβαση σε μια οικονομία:
 - Χαμηλών εκπομπών άνθρακα.
 - Ουδέτερη ως προς το κλίμα.
 - Αποδοτική από πλευράς πόρων και βιοποικιλότητας.
 - Σε πλήρη συμμόρφωση με την Ατζέντα των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και τους 17 ΣΒΑ.
- ❖ Εκτιμάται ότι η επίτευξη των ΣΒΑ στους τομείς των τροφίμων, της γεωργίας, της ενέργειας, των υλικών, των πόλεων, της υγείας και της ευημερίας θα μπορούσε να δημιουργήσει αξία πάνω από 10 τρισεκατομμύρια δολάρια.

Προχωρώντας προς μια βιώσιμη Ευρώπη με ορίζοντα το 2030

❖ Απαιτείται δράση σε όλα τα επίπεδα:

- Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και οι Περιφέρειες θα πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο αυτό.
- Οι πόλεις, οι δήμοι και οι περιοχές της υπαίθρου θα πρέπει να αποτελέσουν τους μοχλούς της αλλαγής.
- Οι πολίτες, οι επιχειρήσεις, οι κοινωνικοί εταίροι και η κοινότητα της έρευνας και της γνώσης θα πρέπει να συνεργαστούν.

Προχωρώντας προς μια βιώσιμη Ευρώπη με ορίζοντα το 2030

- ❖ Απαιτείται η οικοδόμηση γεφυρών και συνοχή ανάμεσα σε διαφορετικές πολιτικές ατζέντες σε επίπεδο πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.
- ❖ Η συνοχή της πολιτικής είναι μια κρίσιμη προϋπόθεση για να διασφαλίσουμε ότι μπορούμε να επιτύχουμε μια μακροπρόθεσμη, οικολογική και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία

- ❖ Η μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της κυκλικής βιοοικονομίας, αποτελεί τεράστια ευκαιρία για τη δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε βιώσιμη βάση.
- ❖ Η εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας σε όλους τους τομείς και τις βιομηχανίες:
 - Θα ωφελήσει την Ευρώπη από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη.
 - Θα έχει το δυναμικό να παράγει ένα καθαρό οικονομικό όφελος ύψους 1,8 τρισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2030:
 - δημιουργώντας πάνω από 1 εκατομμύριο νέες θέσεις εργασίας στην ΕΕ μέχρι το 2030.
 - συμβάλλοντας στις μειώσεις εκπομπής των ρύπων του θερμοκηπίου.

Βιωσιμότητα από το χωράφι στο πιάτο

- ❖ Ο γεωργικός τομέας της ΕΕ και οι αγροτικές περιοχές είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία των Ευρωπαίων.
- ❖ Αν θέλουμε να εκσυγχρονίσουμε την οικονομία, να προστατέψουμε το περιβάλλον και να βελτιώσουμε την ποιότητα των τροφίμων μας, πρέπει να διορθωθούν οι ανισορροπίες στην τροφική αλυσίδα, από τη γεωργία και την αλιεία έως τη βιομηχανία τροφίμων, ποτών, μεταφοράς, διανομής και κατανάλωσης.
- ❖ Εκτιμάται ότι ένα παγκόσμιο σύστημα επισιτιστικής και γεωργικής εκμετάλλευσης σύμφωνα με τους ΣΒΑ θα μπορούσε να δημιουργήσει νέα οικονομική αξία άνω των 1,8 τρισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2030.

Βιωσιμότητα από το χωράφι στο πιάτο

- ❖ Οι πολίτες εκτιμούν όλο και περισσότερο τα τρόφιμα που παράγονται με ευρύτερα οφέλη για την κοινωνία, όπως τα βιολογικά προϊόντα, τα προϊόντα με γεωγραφικές ενδείξεις, τα τοπικά συστήματα παραγωγής τροφίμων, τα οποία διαθέτουν χαρακτηρίζονται από χαμηλότερα αποτυπώματα άνθρακα.
- ❖ Οι πρακτικές βιώσιμης γεωργικής παραγωγής και παραγωγής τροφίμων αναμένεται να δημιουργήσουν πάνω από 200 εκατομμύρια θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης παγκοσμίως έως το 2050.

Βιωσιμότητα από το χωράφι στο πιάτο

- ❖ Η ΕΕ είναι σε θέση να αποκομίσει τα οφέλη αυτής της οικονομικής ευκαιρίας και να καταστεί παγκόσμιος πρωταθλητής τροφίμων με τα χαρακτηριστικά της βιώσιμης ανάπτυξης.
- ❖ Χρειαζόμαστε μια συνολική προσέγγιση που θα επιφέρει μια πραγματική αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο:
 - Παράγουμε
 - Μετασχηματίζουμε
 - Καταναλώνουμε
 - Διανέμουμετα τρόφιμα, επιταχύνοντας τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα διατροφής βασισμένο στις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Βιωσιμότητα από το χωράφι στο πιάτο

- ❖ Η δημιουργία διαφάνειας στις αλυσίδες αξίας.
 - ❖ Η παροχή κινήτρων στους παραγωγούς και τα σούπερ μάρκετ.
 - ❖ Η επιλογή καταναλωτών για βιώσιμη διατροφή και υγιεινή διατροφή ...
- ... θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν με κατάλληλα και καινοτόμα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης εκπαίδευσης και ενημέρωσης των καταναλωτών, ώστε να προσφέρουν πραγματικές, προσιτές και υγιεινές επιλογές.

Θέματα ενέργειας, κτιρίων και κινητικότητας

- ❖ Πρέπει να παράγουμε, να αποθηκεύουμε και να καταναλώνουμε ενέργεια με βιώσιμο τρόπο, ώστε να μειώσουμε τον περιβαλλοντικό αποτύπωμα και να προστατέψουμε την υγεία των πολιτών.
- ❖ Είναι σημαντικό να συνεχίσουμε την ολοκλήρωση της αγοράς ενέργειας με την οικοδόμηση των διασυνδέσεων και τη διευκόλυνση του διασυνοριακού εμπορίου ενέργειας.
- ❖ Η μείωση της ενεργειακής ζήτησης στα κτίρια απαιτεί αυξημένη χρήση αποδοτικής και καθαρής ενέργειας για ηλεκτρική θέρμανση, αλλά και πιο έξυπνα κτίρια και συσκευές και βελτιωμένα υλικά μόνωσης, σύμφωνα με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Θέματα ενέργειας, κτιρίων και κινητικότητας

- ❖ Μια άλλη βασική κινητήρια δύναμη είναι ο τομέας της κινητικότητας, από την αστική κινητικότητα έως τα διευρωπαϊκά δίκτυα, τις οδικές μεταφορές, τη ναυτιλία και τις αερομεταφορές.
- ❖ Πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα σε καθαρές και προσιτές εναλλακτικές λύσεις, με στόχο τη χρήση οχημάτων μόνο με μηδενικές εκπομπές στους δρόμους της ΕΕ και την καλύτερη αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμων.

Διασφάλιση μιας κοινωνικά δίκαιης μετάβασης

- ❖ Η μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει επίσης να συνεχίσει να είναι προς όφελος των Περιφερειών, γεφυρώνοντας ανισορροπίες μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Εκπαίδευση, επιστήμη, τεχνολογία, έρευνα, καινοτομία και ψηφιοποίηση

- ❖ Η εκπαίδευση, η επιστήμη, η τεχνολογία, η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν προϋπόθεση για την επίτευξη μιας βιώσιμης οικονομίας της ΕΕ που θα ανταποκρίνεται στους ΣΒΑ.
- ❖ Οι κόμβοι και οι θερμοκοιτίδες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας της ΕΕ είναι σημαντικοί για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε οι ερευνητές και οι επιχειρήσεις να μπορούν να συναντηθούν, να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές και να προωθήσουν την καινοτομία.

Χρηματοδότηση, τιμολόγηση, φορολογία και ανταγωνισμός

- ❖ Οι δημόσιοι οικονομικοί πόροι θα πρέπει να είναι καλύτερα προσανατολισμένοι προς την κατεύθυνση των ΣΒΑ, αλλά χωρίς να αλλάξει και ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες μας ως προς τη μετάβαση αυτή.

Υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και νέα επιχειρηματικά μοντέλα

❖ Όλο και περισσότερες εταιρείες:

- Θεωρούν τους ΣΒΑ ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής τους για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη.
- Έχουν κατανοήσει ότι η υπεύθυνη επιχειρηματικότητα μπορεί να οδηγήσει σε πιο σταθερά κέρδη και ανάπτυξη, νέες ευκαιρίες στην αγορά και μακροπρόθεσμη αξία για τους μετόχους.

Υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και νέα επιχειρηματικά μοντέλα

- ❖ Η ΕΕ εφαρμόζει νέα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια στη νομοθεσία της για τις δημόσιες συμβάσεις, προκειμένου να ενθαρρύνει τις εταιρείες να αναπτύξουν προϊόντα και υπηρεσίες κοινωνικά υπεύθυνου χαρακτήρα.
- ❖ Η κοινωνική επιχειρηματικότητα που αποσκοπεί στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων μπορεί επίσης
 - να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας, ενισχύοντας παράλληλα:
 - Την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.
 - Τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.
 - Την κοινή ευημερία και κοινωνική ένταξη.

Διακυβέρνηση και διασφάλιση της συνοχής των πολιτικών σε όλα τα επίπεδα

- ❖ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλα όργανα της ΕΕ θα μπορούσαν ιδίως να διευκολύνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ Δήμων και Περιφερειών και να καθορίσουν τις παραμέτρους μιας διασυνοριακής εδαφικής προσέγγισης για την ενσωμάτωση και επίτευξη των ΣΒΑ.